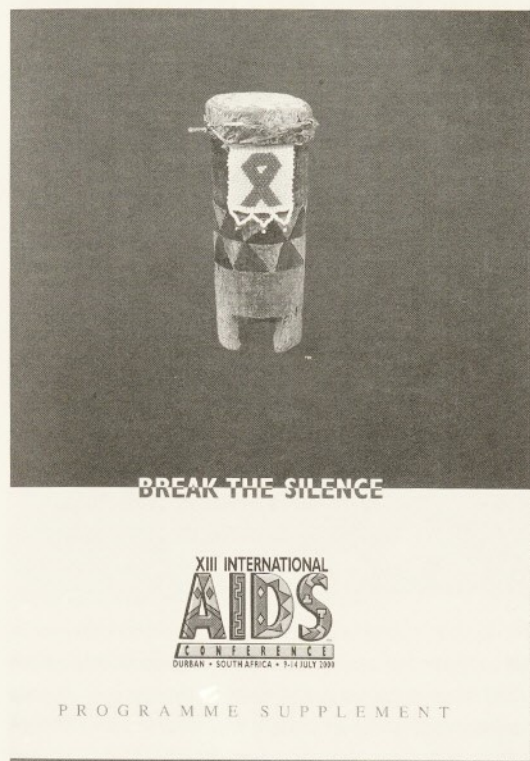


La SIDA al Tercer Món



Al llarg dels darrers anys ens hem habituat als continuats –tot i que encara pírrics– èxits que s'obtenen a la lluita contra la SIDA: aparició de nous fàrmacs i esquemes terapèutics més eficaços, avenços en els mètodes de control analític de la malaltia, resultats en la lluita preventiva, proves amb vacunes, etc. En definitiva, és fàcil tenir la sensació d'estar assistint al principi de la fi d'aquesta malaltia, i és possible que això sigui cert al nostre medi. Tot i així, per a més del 90% d'infectats la realitat és una altra.

Recentment, l'Àfrica, i en concret Durban (República de Sud-àfrica), ha ocupat els titulars de la premsa i de les televisions de tot el món amb motiu de la celebració de la XIII Conferència Internacional sobre la SIDA. Més de 10.000 congressistes vàrem assistir a les reunions de treball realitzades. Era la primera vegada que un congrés d'aquesta magnitud i importància se celebrava fora de l'anomenat "món occidental", però era necessari fer-ho per cridar l'atenció sobre

la situació que es viu a l'Àfrica i, per extensió, pràcticament a tot el Tercer Món.

A l'Àfrica, la SIDA s'ha convertit en l'agent més devastador que ha conegut aquest continent, només comparable a l'efecte que la pesta negra va tenir per a la població medieval europea. D'aquesta manera, la SIDA està escurçant la població africana de tal manera que ciutadans de països com Botswana han vist reduïda la seva esperança de vida en 20 anys; dit amb altres paraules: ha desaparegut completament tota una generació. En altres casos, com ara Swaziland o Lesotho, una tercera part de la població es troba infectada. El futur no és millor a Sud-àfrica, on més de quatre milions de persones estan malaltes. En definitiva,

prop de 25 milions d'africans (el 71% del total mundial d'afectats) viuen amb la malaltia; a més a més, aquest nombre es veu incrementat cada dia amb 1.600 noves infeccions.

Impacte socioeconòmic

Tots els factors que acabem d'esmentar provoquen un impacte demogràfic, social i econòmic que dificulta enormement, o fins i tot impossibilita, el normal desenvolupament d'aquests països. Vegem ara per què és així.

L'any 1998, 200.000 africans van morir a les diferents guerres que assolen el continent; durant el mateix període, 2 milions de persones morien víctimes de la SIDA. A més, la immensa majoria dels infectats sol tenir una edat compresa entre els 15 i els 39 anys; així doncs, moren a l'època de major productivitat econòmica, que és, alhora, l'edat en què es forma el nucli familiar, pilar bàsic de la societat africana.

Actualment, a l'Àfrica hi ha més de 13 milions d'orfes menors de 15 anys, la qual cosa representa entre el 7 i l'11% de

la població d'aquesta edat, quan, prèviament a l'aparició de la SIDA, els orfes només representaven el 2% d'aquesta població. D'altra banda, més de la tercera part dels fills d'una mare afectada naixeran també infectats i aquest nombre augmentarà a mesura que creixin, ja que no disposen de lactància artificial.

Pel que fa a l'educació, les repercussions són aterridores: a Costa d'Ivori, 7 de cada 10 professors que moren ho fan a causa de la SIDA, i a la República Centrafricana, prop de dos terços de les escoles han tancat per manca de personal docent, que ha mort víctima de la SIDA.

A nivell sanitari continuen les conseqüències: a Burundi, el 70% dels llits hospitalaris està ocupat per pacients amb SIDA, i a Kenya, un estudi ha demostrat que, a causa del col·lapse sanitari que produeix la SIDA, està augmentant la mortalitat entre els pacients VIH negatius.

Finalment, un treball realitzat a Tanzània va evidenciar que la dona d'un malalt dedica, per terme mig, un 60% menys de temps a l'agricultura (base de l'economia africana) del que és habitual, ja que ha de tenir cura del seu home. A Zimbabwe s'han reduït en un 34% les hectàrees dedicades al cultiu del cotó, la producció de blat de moro ha baixat un 54%, i la de gira-sol, un 40%.

Tot el que s'ha explicat fa palès un present desolador i augura un proper col·lapse de les estructures socials i econòmiques d'aquestes societats. No cal dir que aquesta catàstrofe de dimensions continentals influirà i comportarà canvis en el nostre món occidental. Cal actuar sense demora; per això, cal preguntar-se què fa que aquesta zona sigui tan vulnerable. Les respostes són les de sempre: la ignorància i la pobresa. Els esforços hauran d'anar dirigits a corregir-les.

Dr. Enric Pedrol

Unitat de Malalties Infeccioses-
Servei de Medicina Interna